

Keskustelufoorumit mediainhokkeina – Suositut suomenkieliset keskustelufoorumit mediassa

11.10.2018

[Keskusteluryhmät](#) [verkkokeskustelukulttuuri](#) [verkkouutisointi](#)

Elina Vaahensalo

elkvaa[a]utu.fi

Digitaalisen kulttuurin opiskelija

Tutkimusavustaja, Citizen Mindscapes -hanke

Turun yliopisto, digitaalinen kulttuuri

Anonyymien suomalaisten keskustelufoorumien keskustelukulttuurin kehoja maine tuntuu olevan kaikille itsestään selvää, mutta konkreettisia perusteluja oletuksille harvoin annetaan. Tämä artikkeli käsittelee suosituimmista suomenkielisistä keskustelufoorumeista eli Suomi24-, Vauva- ja Ylilauta-foorumeista tuotettua julkisuutta sekä sitä, miten niistä tuotettu julkisuus on muuttunut vuosien aikana. Tarkastelen foorumeista tuotettuja mielikuvia ja asiayhteyksiä, joihin keskustelufoorumit uutisissa linkitetään.

”Mutta jo vilkaistessa Suomi24:ää tulee pahoinvoivaksi.” [\(HS 28.3.2010\)](#)

Yllä oleva pätkä Helsingin Sanomien verkkokeskusteluja käsittelevästä jutusta on tyypillinen esimerkki tavasta, jolla keskustelufoorumeista puhutaan. Suomalaisilla on anonyymeihin verkkokeskusteluihin ristiriitainen suhde. Kävijöitä keskustelufoorumeille [\[1\]](#) riittää, mutta harva myöntää käyttävänsä niitä. TNS Groupin syksyllä 2014 toteuttaman selvityksen mukaan Suomi24 oli vastaajien mielestä tylsin verkkosivu ja tylsin sosiaalinen media [\[2\]](#). Sosiaalinen media on avoimesti osa valtaosan arkea, mutta nimettömiä foorumikeskusteluja voidaan pitää jopa noloina. (Suominen et al. 2013, 43.) Sosiaalisessa mediassa kuten Facebookissa, Twitterissä tai Instagramissa toimiminen linkittyy käyttäjien kasvoihin, eikä tosielämän identiteetin ja

verkkoidentiteetin raja ei ole yhtä selkeä kuin anonyymeissa verkkokeskusteluissa (Auerbach 2012). ”Huonomaineisten” ja anonyymeina tunnettujen foorumien maininta voi saada keskustelukumppanissa aikaan silmien pyörittelyä, mutta harva osaa sanoa mistä foorumien maine mediainhokkeina[3] on muodostunut. Foorumikeskustelujen nimettömyys voi luoda myös kuvan rehellisyydestä ja provokatiivisuudesta. Koska kommentit eivät linkity yhtä vahvasti tosielämän identiteettiin, on kiistanalaisten mielipiteiden esittäminen ja muiden keskustelijoiden provosoiminen oletettavasti helpompaa. Internetiin liittyvän käyttäytymisen ja psykologian tutkimuksessa ilmiötä kutsutaan verkkoestottomuudeksi (*Online disinhibition effect*), joka on seurausta muun muassa anonyymien asynkronisen verkkokeskustelun estottomammasta luonteesta. (Suler 2004, 321–322; Papacharissi 2004, 267; Korkeila 2012, 724.) Sosiaalisen median aikakaudella uutisnostoja ja somekohuja muodostetaan kuitenkin mieluummin esimerkiksi Twitter-päivitysten perusteella (Matikainen & Villi 2018, 193; Huuskonen 2018, 211). Sosiaalisessa mediassa ihmiset esiintyvät omilla nimillään, joten myös uutisiin saadaan oikeita nimiä nimimerkkien sijaan.

Suomenkielisten keskustelupalveluiden joukossa on kolme ylitse muiden. Sivustojen kävijäliikennettä tilastoivan Alexa.com-sivuston mukaan suomalaisten verkkokäyttäjien suosituimmat selainpohjaiset keskustelufoorumit ovat *Suomi24* sekä hieman perässä tuleva kuvafoorumi *Ylilauta*. Fi-päätteisten www-sivujen viikkokävijämääriä mittaavan TNS metrixin tilastoissa Suomi24 tai Ylilauta eivät ole edustettuina, mutta tilastoissa suosituin foorumi on *Vauva.fi*-sivusto[4]. Kyse on *Vauva*-aikakauslehden verkkosivustosta, jonka keskustelufoorumilla on suuri merkitys sivun kävijäliikenteen kannalta.[5] Aineistona hyödynnän kolmesta suurimmasta suomenkielisestä foorumista tuotettuja verkkouutisia, jotka ovat Sanoma-arkiston tai jonkin muun verkossa julkaisevan tiedotusvälineen verkkoarkiston kautta luettavissa.

Tässä artikkelissa tavoitteenani on selvittää verkkokeskustelufoorumien ja verkossa uutisia julkaisevien tiedotusvälineiden vuorovaikutteisuutta ja millaisten teemojen kautta keskustelufoorumien julkisuutta tuotetaan. Käsittelen verkkouutisoinnin merkitystä foorumien muodostumisessa mediainhokeiksi ja etsin selitystä niiden huonolle maineelle.

Tutkimuskysymykseni ovat: Millaista julkisuutta ja puhetta uutiset keskustelufoorumeista

tuottavat ja miten niissä tuotettu julkisuus on mahdollisesti muuttunut? Miten Ylilauta, Suomi24 ja Vauva-foorumi eroavat toisistaan mediainhokkeina?

Keskenään kilpailevat mediat vuorovaikutuksessa

Kuluneen kahden vuosikymmenen aikana viestintä on ollut murroksessa digitalisoituvien mediasisältöjen myötä. Yleisradiota lukuun ottamatta joukkoviestintä on Suomessakin kaupallista toimintaa, jonka tavoitteena on kaupata sekä omaa tuotetta että yleisöä mainostajille. Tuotteiden ero syntyy siitä, mikä rooli mainonnalla niiden rahoituksessa on. (Seppänen & Väliaverron 2013, 127 ja 130–132.) Tämä merkittävä ero tulee ottaa huomioon myös keskustelupalveluiden ja tiedotusvälineiden vuorovaikutusta tarkastellessa. Verkossa julkaisevien iltapäivälehtien taustalla on myös maksullinen paperilehti, mutta maksuton keskustelufoorumi kuten Ylilauta on riippuvainen tuottamistaan mainostuloista.

Vuorovaikutusnäkökulman painottuminen tiedotusvälineisiin johtuu eroista, jotka liittyvät kahden eri mediatoimijan vaikutusvaltaan. Verkkouutisoinnin sisältö on toimitettua ja uutiset ovat representaatioita toimittajan valitsemasta ja kehystämästä näkökulmasta (Seppänen & Väliaverron 2013, 90–92). Keskustelupalstoilla sen sijaan kuka tahansa voi julkaista mitä tahansa, sillä keskustelujen kommentit ovat Suomi24-, Vauva- ja Ylilauta-foorumeilla jälkimoderoituja[6]. Mediatoimijoiden luomalla sisällöllä on siis erilaista painoarvoa ja valta tuottaa julkisuutta jakautuu niiden välillä eri tavalla. Median ja yhteiskunnalliselle keskustelulle keskittyvää Hommaforumia tutkineiden Karina Horstin ja Kaarina Nikusen mukaan medialla on valtaa nostaa esille yksittäisiä foorumeja. Kansallismielisten ja maahanmuuttovastaisten suosiman Hommaforumin tapauksessa tämä on edesauttanut kansallismielisen populismin suosion kasvua Suomessa. (Horsti & Nikunen 2013, 495.) Vaikka en artikkelissa käsittelekään keskustelufoorumien käyttäjien tapaa keskustella toimittajista tai tiedotusvälineistä, on aihetta sivuttu esimerkiksi Tampereen yliopiston toimittajien verkkoläsnäoloa tutkineessa hankkeessa. Hankkeesta julkaistun raportin mukaan keskustelufoorumien käyttäjät suhtautuivat keskusteluihin viittaaviin toimittajiin varauksella ja tutkimusta varten toteutetun kyselyn mukaan osa verkkokeskustelijoista kokivat keskustelua lukevat toimittajat jopa vakoilijoina. Nuivasta suhtautumisestaan huolimatta lukijat myös kuvailevat toimittajien läsnäoloa foorumeilla näkymättömäksi. (Norppari 2013, 85–86 ja 40–41.)

Aineistonkeruun kohteiksi valitut uutismediat voidaan nähdä perinteisen yksisuuntaisen joukkoviestinnän muotona, mutta asynkroninen verkkokeskustelu edustaa ilmiötä, jota Castells kutsuu henkilökohtaiseksi joukkoviestinnäksi (*mass-self communication*). Henkilökohtaisessa joukkoviestinnässä viesti on itse tuotettu, mutta yleisö on laajimmillaan jopa globaali. (Castells 2009, 84–85.) Van Dijckin ja Poellin mukaan perinteisen joukkoviestinnän ja sosiaalisen median ja tässä tapauksessa myös keskustelufoorumien toimintoja ohjaa hieman toisistaan poikkeava logiikka. Perinteistä joukkoviestintää ohjailevat ammattimaisuus, kilpailu ja yksisuuntaisuus, sosiaalista mediaa ohjaavat muun muassa ohjelmoitavuus, suosio ja yhdistävyys. (van Dijck & Poell 2013.)

Medioiden välistä vuorovaikutusta voidaan kutsua myös intermediaalisuudeksi. Mediakulttuurin tutkija Mikko Lehtonen on määritellyt intermediaalisuuden ”mediarajat ylittäväksi intertekstuaalisuudeksi”, joka on ainakin osittain seurausta omistuksen keskittymisen muodostamasta vuorovaikutteisesta mediakulttuurista (Lehtonen 1999, 11–13). Viestinnätutkija Juha Herkmanin mukaan intermediaalisuus on käsitteenä joustava, sillä se kiinnittää huomiota kaikenlaisiin medioiden välisiin suhteisiin sekä niiden historialliseen kontekstiin (Herkman 2012, 14; Herkman 2010, 7; Herkman 2008, 157). Eri medioiden välistä vuorovaikutusta on lähestytty suurimmaksi osaksi television ja painetun median tai eri lehtien välisen intermediaalisuuden kautta (Pitkänen 2014; Syrjälä 2007). Varsinkin kahden viestintävälineen suhteeseen rajattu tutkimus on varsin yleistä. Tiedotusopin väitöskirjassaan Sari Elfving on tarkastellut millaisin keinoin televisio-ohjelmista ja –esiintyjistä on kirjoitettu suomalaisissa sanomalehdissä kun taas Herkman on tutkinut iltapäivälehtien ja televisiokanavien vuorovaikutusta (Elfving 2008 ja Herkman 2005). Myös Horsti ja Nikunen ovat hyödyntäneet intermediaalisuuden käsitettä tutkiessaan Hommaforumin ja tiedotusvälineiden suhdetta. Erityisesti he ovat tarkastelleet sitä, millaisia Hommaforumin keskusteluja mediassa tehdään näkyviksi. (Horsti & Nikunen 2013, 496.) Viestintävälineen muodostaman rajauksen lisäksi intermediaalista tutkimusta voi lähestyä myös ilmiökohtaisesti rajaamalla esimerkiksi presidentinvaalit intermediaaliseksi ilmiöksi (Herkman 2010).

Sosiaalisesta mediasta on tullut tutkitusti laajasti hyödynnetty uutislähde (Allan 2012; Ahmad 2010; Cozma & Chen 2013; Hermida 2010; Paulussen & Harder 2014, 549). Toimittajalle esimerkiksi Twitter voi olla tehokas tiedonkeruun väline (Broersma & Graham 2012, 404–405).

Tiedotusvälineiden ja sosiaalisen median välisen vuorovaikutuksen tutkimuksessa kiinnostus painottuu sosiaalisen median suomiin mahdollisuuksiin sekä erilaisten sosiaalisen median palveluiden vaikutukseen journalismissa (Lecheler & Kruikemeier 2016, 157). Matikaisen ja Villin tekemän kartoituksen mukaan toimittajat hyödyntävät Twitteriä laajasti sen monikäyttöisyyden vuoksi, sillä Twitterin avulla lähteiden ja juttuideoiden kerääminen on helpompaa. (Matikainen & Villi 2018, 199–200.) Twitterin ja Facebookin kaltaiset sosiaalisen median palvelut eivät ole kuitenkaan täysin mutkattomasti rinnastettavissa Suomi24:n kaltaisiin keskustelufoorumeihin. Foorumien käyttö on monista sosiaalisen median palveluista poiketen enimmäkseen anonyymiä ja keskustelua käydään aiheille rajatuilla keskustelualueilla sekä keskusteluketjuissa. Toimittajan näkökulmasta esimerkiksi verkostoitumismahdollisuudet ovat anonyymeissa keskusteluissa heikot.

Aineisto ja metodit

Suomi24, Ylilauta ja Vauva-foorumi ovat kävijämääriltään suosituimpia suomenkielisiä keskustelufoorumeja, mutta niiden suosio ei silti heijastu foorumeista tuotettujen uutisten määrässä. Suomi24-hakusanalla uutisia löytyy yhteensä 332, kun taas vauva.fi-hakusanalla osumia löytyy vain 43. Ylilautaa käsittelevää uutisointia on sanoma-arkistossa kaikkein vähiten eli vain kymmenen osuman verran. Siksi olen luettellonut aineistoon myös uutisia Ilta-Sanomien oman hakukoneen antamista tuloksista, Iltalehden arkistosta sekä Googlen avulla saaduista hakuosumista. Hakutulosten kanssa on jonkin verran päällekkäisyyksiä ja joukossa on myös uutisia, jotka koskevat verkkosivun sijaan samaa nimeä kantavaa aikakauslehteä[7]. Joukkoviestintä on varsinkin 1990-luvusta eteenpäin sirpaloitunut, joten mediayritykset ovat pyrkineet lisäämään läsnäoloaan mahdollisimman monella mediakanavalla kierrättämällä sisältöä eri medioissa (Auletta 1998; Lehtonen 1999, 13–15; Klinenberg 2005, 52). Sanoma-arkistossa olevat uutisten tuplakappaleet ovat esimerkki sisällön kierrättämisestä. Lopulliseen aineistoon olen rajannut mukaan ainoastaan ne uutiset, jotka linkittyvät selkeästi keskustelufoorumiin. Mediaesitys voi rakentua tekstin lisäksi muistakin elementeistä, mutta Sanoma-arkistoon tallentuneissa uutisissa ei ole kuvia. Tästä syystä olen jättänyt kuvat huomioimatta myös muista lähteistä tallennetuista uutisista.

Sanoma-arkisto on Sanoma-konserniin kuuluvien Ilta-Sanomien, Helsingin Sanomien, Taloussanomien ja M-Brainin[8] yhdistetty tekstiarkisto. Arkiston oma hakukone tavoittaa uutistekstien lisäksi myös muita verkkosivuilla esiintyneitä mediaesityksiä, mutta nimitän selkeyden vuoksi kaikkia aineistooni keräämiäni tekstejä uutisiksi. Helsingin Sanomia on tallennettu arkistoon vuodesta 1990, Ilta-Sanomia vuodesta 1993, Taloussanomiamia vuodesta 1998 ja M-Brainin uutistuotanto on tallentunut arkistoon vuodesta 2001. Arkistoon tallentuneet tekstit kattavat aikahaarukan, jona valitut foorumit ovat toimineet. Vauva-foorumi on ollut toiminnassa vuodesta 1998 ja Suomi24 on toiminut nykyisellä nimellään vuodesta 2000. Ylilauta on perustettu vuonna 2011.

Aineiston käsittelyssä sovellan sisällön erittelyä, jossa tavoitteena on tuoda aineistosta olennainen esiin jäsentämällä se luokkiin. Työvaiheessa on määrällisen sisällön erittelyn piirteitä, sillä tarkoituksena on luoda yleiskuva aineistosta ja tiivistää sitä jatkokäsittelyä varten (Hakala & Vesa 2013, 218–220). Hyödynnän alla olevaa luokittelurunkoa (Taulukko 1) aineiston luokittelussa. Tämän ensimmäisen työvaiheen tavoitteena on löytää aineistosta variaatioita ja säännönmukaisuuksia, joilla keskustelufoorumeihin on viitattu. Variaation lisäksi tavoite on löytää säännönmukaisuuksia. Luokittelurungon avulla aineiston pystyy yksinkertaistamaan eräänlaiseksi aikajanaksi.

Taulukko 1. Uutisaineiston luokittelu.

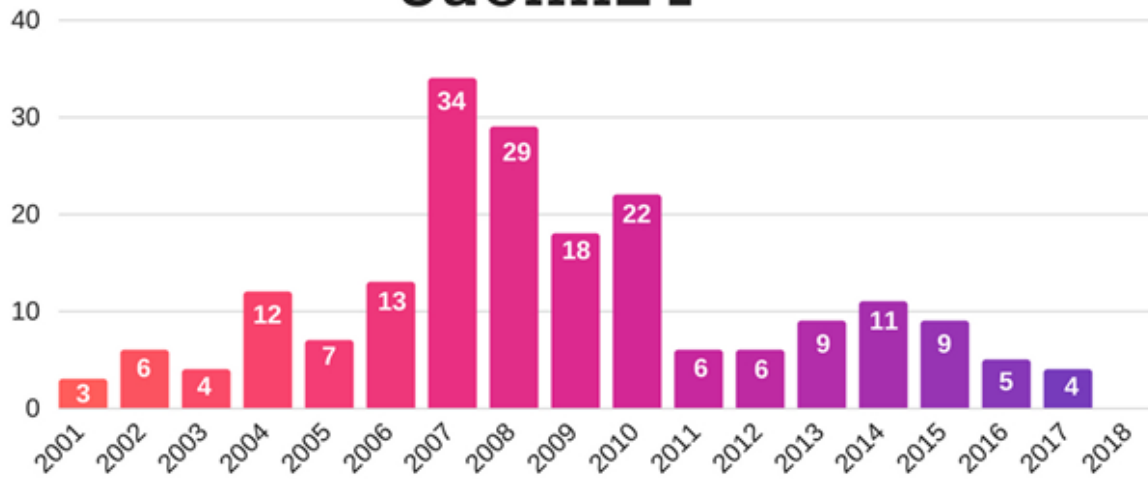
Yllä oleva taulukko (Taulukko 1) osoittaa, mitkä tiedot olen kustakin tarkastellusta uutisesta kirjannut ylös. Tutkimuskysymykseen vastaamisen kannalta erityisesti otsikko ja uutisen aihe ovat kaikkein olennaisimpia, mutta sekä julkaisupäivämäärä että keskustelufoorumiin tehtyjen viittausten määrä auttavat luomaan yleiskuvaa aineistosta. Keskustelufoorumin julkisuuskuvaan vaikuttavien mediatoimijoiden kartoittamista varten olen kirjannut ylös myös uutisen julkaisseen toimijan nimen. Aineistoa analysoidessa uutisten sisällä olevat foorumiin viittausten määrät osoittautuivat melko epäolennaiseksi tiedoksi. Uutiset, joissa viittausmäärät olivat pieniä, saattoivat silti tarjota paljon tietoa.

Luokitteluprosessin aikana pystyin erottamaan aineistokokonaisuudesta sellaiset uutiset, jotka tuntuivat julkisuuden tuottamisen kannalta kaikkein merkityksellisimmiltä. Tällaiset tekstit kävin läpi tarkemmin etsien teksteistä ilmiöitä ja yksityiskohtia, joiden kautta keskustelufoorumien julkisuutta tuotetaan. Tässä lähilukua muistuttavassa prosessissa minua kiinnosti, onko foorumeista uutisoitu esimerkiksi rikosten, häiriökäyttäytymisen ja vaarojen kautta vai onko aineistoon luokitelluissa uutisissa tiedotettu esimerkiksi keskustelun ylläpidon taustalla toimivasta yritystoiminnasta. Erityisen kiinnostavia ovat uutiset, joissa foorumien keskustelukulttuuria, ilmapiiriä tai käyttäjiä kuvaillaan. En ole luokitellut aineistoa sen mukaan, onko uutinen negatiivinen, positiivinen tai neutraali, sillä monen uutisen kohdalla jaottelu yksinkertaistaisi sen sisältöä liikaa. Kuvatessani aineistoa analyysiosuudessa, käytän kuitenkin edellä mainittuja termejä kuvaillakseni tiiviisti uutisen sisältöä.

Namusedät ja moderoinnin mahdottomuus

Vuodesta 2000 eteenpäin Suomi24-nimellä toiminut verkkoportaali ei ole koskaan ollut pelkästään keskustelufoorumi, mutta 2000-luvun edetessä sivuston suurin fokus on keskittynyt verkkokeskusteluun. Suomi24-hakusanalle löytyi Sanoma-arkistosta 332 osumaa, joista 198 luokittelin luomaani runkoon. Kiinnostus Suomi24:ää kohtaan on ollut vaihtelevaa, mutta suurin osa uutisista on julkaistu vuonna 2007 (Kuvio 1). Myös [Googlen hakutilastoissa](#) Suomi24:n suosio on noussut aina vuoteen 2007 asti.

Suomi24

Kuvio 1. Suomi24:stä tehtyjen uutisjulkaisujen määrä vuosittain vuosina 2001-2018. Lähde: Sanoma-arkisto.

Vuoden 2001 tammikuussa julkaistiin ensimmäiset Sanoma-arkistosta löytyvät Suomi24-uutiset. Uutisissa viitattiin verkkoportaalin kunniaksi järjestettyihin juhliin, mutta keskustelufoorumia ei ole jutuissa mainittu. ([IS 19.1.2001](#) ja [IS 19.1.2001](#).) Asynkroniset keskustelufoorumit olivat vuosituhannen alussa toistaiseksi uusi ilmiö, joten uutisoinnissa keskityttiin hiipuvan IT-buumin[9] innoittamana Suomi24:n taustalla olleen verkkoportaalin yritystoimintaan. Yritystoiminnasta uutisoiminen muodostaa muutenkin merkittävän osan Sanoma-arkistosta löytyvistä uutisista ja se heijastelee paljon myös Suomi24:ään kohdistuvan kiinnostuksen määrää. Vielä IT-buumin jälkimainingeissa Suomi24:ää kuvaillaan uudistusten ja kasvun kautta, mutta kiinnostuksen kääntyessä enemmän kohti kansainvälisiä sosiaalisen median palveluita kuten Facebookia, kuvataan Suomi24:n yritystoimintaa esimerkiksi talousongelmien kautta. ([MM 3.11.2006](#).)

Verkkokeskustelukulttuuri ja Suomi24-foorumi tulevat uutisissa ensimmäistä kertaa näkyviin loppuvuodesta 2002, kun Helsingin Sanomien haastattelemat keskustelupalstojen edustajat kommentoivat keskusteluissa esiintyvää häirintää. ([HS 15.12.2002](#).) Myöhemmin keskustelufoorumiin kohdistuneen kiinnostuksen lisääntyessä Suomi24:ään liittyvä uhkapuhe[10] on lisääntynyt ja muodostunut näkyvämmäksi osaksi siitä tuotettua julkisuutta. Konfliktien korostaminen onjournalismille tyypillinen keino yhteiskunnallisten aiheiden

käsittelyssä ja usein ratkaisujen sijaan tiedotusvälineet tarjoavat lukijoilleen vastakkainasettelua. (Wolfsfeld 2004, 198; Horsti & Nikunen 2013, 500.) Konfliktit ovat olleet myös Suomi24:n tapauksessa toimittajille helppo keino tarttua vielä 2000-luvun alussa kohtalaisen uuteen ilmiöön ja internet-palveluun.

Kuva 1. Kattava ja monenkirjava aihevalikoima on aina ollut Suomi24-foorumien valttikortti moniin muihin keskustelufoorumeihin verrattuna. Kuvassa keskustelufoorumien etusivu vuonna 2003. Lähde: Internet Archive.

Suomi24:ään linkittyvässä uutisoinnissa konfliktit ja vaarat on liitetty erityisesti lapsiin ja nuoriin. Keväällä 2004 Helsingin Sanomien toimittajat testasivat chat-palstojen valvontaa esittämällä maksullisen seksin etsijöitä. Tulokset julkaistiin otsikolla ”Seksin ostajat löytävät

helposti alaikäisiä nettikeskusteluun” ja myöhemmin julkaistiin Suomi24:n moderaattoreita haastatteleva juttu *”Chatvalvoja: Internet on kehittynyt lasten kannalta huonompaan suuntaan”*, joka jatkoi lapsille vaarallisen internetin uhkakuvilla maalailua. (HS 22.4.2004 ja HS 25.4.2004.) Pari vuotta myöhemmin Ilta-Sanomien toimittaja suoritti hieman samankaltaisen testin ja juttu julkaistiin pahaenteisellä otsikolla *”Namusetä muutti nettiin”*. (IS 18.11.2006.) Suomi24:n merkitystä vaaran tuottajana ei alleviivata, mutta pelkkä maininta riittää liittämään keskustelufoorumin osaksi ongelmaa. Jutut maalailevat mielikuvaa verkkokeskustelusta vanhemmille vieraana maailmana, jonka pinnan alla lapset ja nuoret ovat vapaata riistaa hyväksikäyttäjille. Keskustelufoorumit ovat nuorille usein paikkoja, joissa itsenäistymistä voi kokeilla ilman vanhempien kontrollia. Samasta syystä uusia mediamuotoja nopeasti omaksuvat lapset ja nuoret nähdään helposti myös vääränlaisten kuvastojen ja pedofilian uhreina. (Lehtisalo 2011, 71; Nikunen 2009, 75.)

Uhkakuvista puhuminen ei ilmene uutisoinnissa pelkästään lapsiin ja nuoriin kohdistuvien vaarojen kautta, vaan uhkakuvat vaihtelevat tietoturva-aukoista nettiriippuvuuteen ja rasismista erilaisiin huijauksiin (HS 3.11.2009 ja Karjalainen 19.1.2010). Epäsuorasti syytetyn asemaan Suomi24 ja keskustelufoorumit ovat joutuneet myös koulusurmaajia käsittelevissä uutisissa (Raittila et al 2009, 82–83). Syksyllä 2007 Jokelan kouluampuminen nosti Suomi24:n uutisiin, kun poliisi selvitti kouluampumiseen syyllistyneen Pekka-Eric Auvisen kirjoittaneen poliittisista näkemyksistään myös Suomi24:ssä (HS 8.11.2007 ja IS 8.11.2007; Suominen et al. 2013, 153.). Vuotta myöhemmin Suomi24 linkittyi Kauhajoen ampumatapauksen, kun hyökkääjä Juhani Saari osattiin yhdistää Suomi24:ään hänen treffiprofiilinsa kautta. Väkivaltaisista ajatuksistaan hän ei Suomi24:ssä Auvisen tavoin kertonut, mutta pelkkä treffiprofiili riitti linkittämään kouluampujan osaksi verkkokeskusteluun liittyvää uhkakuvapuhetta. Kun kouluampujan pystyy linkittämään uutisissa kansan suosimaan keskustelufoorumiin, löytyy kansalaiselle enemmän kosketuspintaa tapahtumiin. Keskustelijoiden osallistuminen mahdollistaa myös sen, että keskustelut ja niissä esiintyneet spekulatiot voi kierrättää verkkouutisissa (Raittila et al. 2009, 82). Jokelan ja Kauhajoen kaltaisia tapauksia käytetään mediassa myös esimerkkeinä verkon syrjäyttävästä vaikutuksesta nuoren sosiaalisessa elämässä (Noppari & Uusitalo 2011, 140–141).

Uhkakuvapuheen lisäksi Suomi24:ää käsittelevässä uutisoinnissa toistuu myös eräänlainen voimattomuuspuhe, jossa Suomi24:n edustajat perustelevat verkkokeskustelun negatiivisia

lieveilmiöitä vilkkaan verkkokeskustelun kontrolloimisen mahdottomuudella. Ongelmat tiedostetaan, mutta niiden torjumista ei nähdä mahdollisena. Voimattomuuspuhe tarjoaa ei-toivotulle keskustelulle ratkaisun sijaan tekosyitä ja sen myötä keskustelun huono taso ja Suomi24:n asema mediainhokkina on muuttunut selkeämmin väistämättömäksi itsestäänselvyydeksi. Vuonna 2005 vähemmistövaltuutettu vaati Suomi24:ää ylläpitävää Eniroa tekemään selvityksen sivuston keskustelujen valvonnasta. ([AL 17.2.2005.](#)) Jutussa haastateltu Suomi24:n tuotepäällikkö korostaa, ettei keskustelua pysty täysin reaaliajassa kontrolloimaan suuren viestimäärän takia:

Koski kertoo, että Suomi24:n palstoja valvotaan eri tavoin, mutta viestejä tulee kuukaudessa yli 600 000. Ennakkosensuuria ei ole, mutta palstoja luetaan säännöllisesti. Palstoilla on vapaaehtoisia käyttäjävalvoja. Teknisten ratkaisujen toteuttaminen on melko hankalaa, ja suodattimienkin kiertäminen on helppoa. ([AL 17.12.2005](#))

Myöhemmin Helsingin sanomien vuonna 2016 julkaisemassa jutussa Suomi24:n pitkäaikainen moderaattori suhteuttaa Suomi24:n vilkasta kävijäliikennettä moderaattorien pieneen joukkoon:

Sanomisen pakko näkyy luvuissa: Suomi24:llä on 1,5 miljoonaa kävijää viikossa, ja he ovat kirjoittaneet tähän mennessä kymmeniä miljoonia kommentteja. Se on maan ylivoimaisesti suurin keskustelufoorumi. Kaikkea tätä valvoo pienehkö moderaattoreiden joukko. ([HS 20.3.2016](#))

Suomi24:n suureen kokoon viittaamisesta on aineistoni perusteella tullut foorumin julkisuuden tuottamisessa vakiintunut käytäntö, mikä on ruokkinut mielikuvia Suomi24:stä hankalasti hallittavana verkkokeskustelun villinä läntenä. Tällaisen julkisuuden tuottamisesta eivät ole vastuussa pelkästään uutisia tuottavat mediatoimijat, vaan myös Suomi24:n edustajat itse.

Myös Suomen entisellä pääministerillä on ollut roolinsa Suomi24:ää käsittelevässä uutisoinnissa ja voimattomuuspuheen muodostumisessa. Marraskuussa 2006 Suomi24 linkittyi osaksi Suomen tuolloista pääministeriä Matti Vanhasta koskevaan uutisointiin, kun pääministerin entinen naisystävä paljasti kaksikon tavanneen Vanhasen alkuperäisestä selityksestä poiketen Suomi24:n treffipalstalla (IS 28.11.2006). Paljastus käynnisti tapahtumaketjun, jota 2010-luvulla kutsuttaisiin ”somekohuksi”. Vanhasen ja Kurosen suhdekiemuroihin kytkeytyi mukaan myös Suomi24:n foorumi poliisin alkaessa tutkia kohua koskeneita loukkaavia keskusteluviestejä.

Suomi24:n keskustelukulttuurin osalta uutisoinnissa toistuivat samat tutut voimattomuuspuheen piirteet. Keskusteluja kuvaillaan luonnonvoimana, jota ylläpito tai lainsäädäntö eivät pysty pitämään kurissa. Poliitikan julkisuuden muutosta tutkineen Ville Pitkäsen ja median ja politiikan suhdetta tutkineen Mari K. Niemen mukaan poliitikon yksityiselämän paisuminen kansalliseksi skandaaliksi johtuu ainakin osittain Suomi24:n mahdollistamasta anonyymista paheksunnasta. Toisaalta kohun kasvun taustalla vaikuttaa myös uutisoinnin siirtyminen verkkoon. (Pitkänen & Niemi 2011, 110–111.)

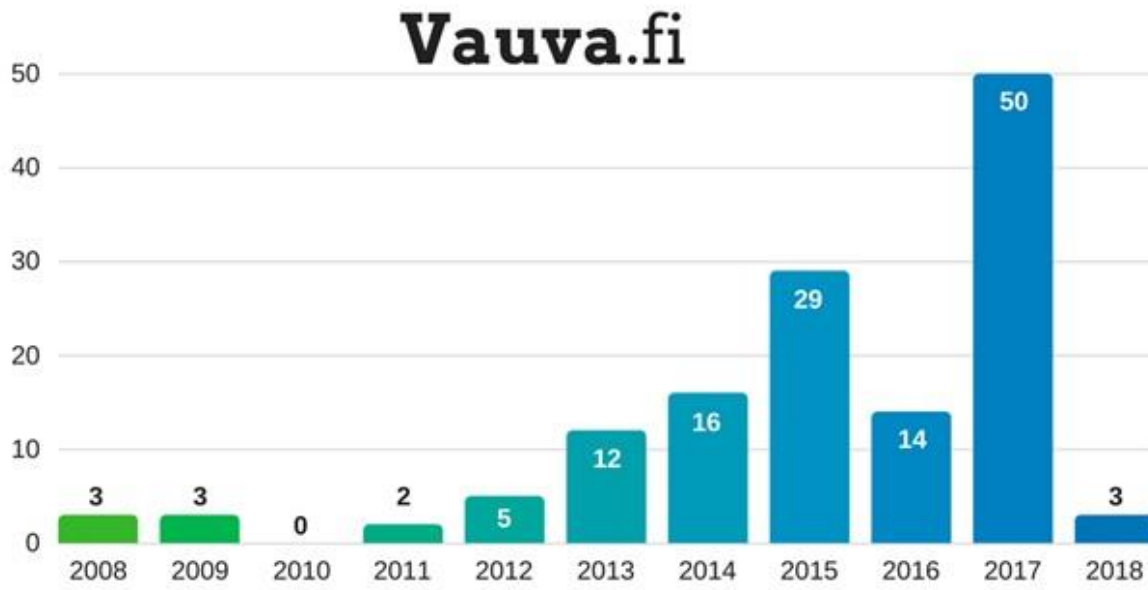
2010-luvun edetessä ja keskustelufoorumiin kohdistuneen kiinnostuksen hiipuesssa Suomi24:stä uutisoiminen kääntyi käsittelemään uhkakuvien sijaan enemmän ja enemmän sivuston taustalla toimivan Allerin yritystoimintaa. (Tivi 16.12.2010 ja [TS 18.9.2013](#).) Suomi24:n asema mediainhokkina on muodostunut konflikteista, tragediaista ja häiriökäyttäytymisestä, joista tiedotusvälineet ovat tiedottaneet aktiivisesti erityisesti vuosina 2007–2010. Kun median kiinnostus keskustelufoorumiin kohtaan alkoi 2010-luvun edetessä hiipua, oli Suomi24:n asema vaaran paikkana ja mediainhokkina muuttunut vakioksi, joka ei enää vaatinut perusteluja. Facebookin ja Twitterin kaltaisten palvelujen seurauksena ihmiset ovat alkaneet esiintyä verkossa entistä enemmän omilla kasvoillaan, joten anonyyminä esiintyminen on siirtynyt verkkokeskusteluissa marginaaliin. Siksi anonyymiteettiin liittyvä uhkakuvapuhe ei tunnu enää ajankohtaiselta (Noppi & Uusitalo 2011, 161–162).

Suomi24:ää koskeva uutisointi ei käsittele pelkästään sananvapauden rajojen venyttämistä, mutta selkeimmät positiiviset esimerkit liittyvät joko yritystoimintaan tai Suomi24:n treffipalvelusta kehkeytyneisiin rakkaustarinoihin. Suomi24:n keskusteluja kohtaamisen tilana tutkinut journalismin ja viestinnän tutkija Auli Harju on huomionut, että keskustelufoorumeihin liittyvän negatiivisen leiman lisäksi myös osa Suomi24-foorumien käyttäjistä tuomitsee sivustolla olevan keskustelun tason. Verkkokyselyyn vastanneiden foorumikäyttäjien mielestä Suomi24 on tärkeä tila rajoittamattomalle keskustelulle, mutta vastauksissa kuului myös keskustelun tasoon liittyviä soraääniä. (Harju 2018, 58 & 63.) Ilmiö ei ole rajoitu suomenkieliseen verkkokeskusteluun. Anonyymin verkkokeskustelun ja uutismedian suhdetta tutkinut Bill Reader on käsitellyt yhdysvaltalaisjournalistien kielteistä asennoitumista anonyymia verkkokeskustelukulttuuria kohtaan ja myös Readerin analysoimissa teksteissä anonyymin verkkokeskustelun näkeminen vahingollisena on toimittajille eräänlainen itsestäänselvyys (Reader 2012, 500–501).

Suomi24:n asemaa mediainhokkina vahvistaa konsensus keskustelujen huonoudesta. Konsensus on nähtävissä foorumia käsittelevissä mediaesityksissä, käyttäjien omista mielipiteissä sekä tutkimuskirjallisuudessa. Verkkokeskustelua koskevassa tutkimuskirjallisuudessa esimerkiksi Matikainen kuvailee Suomi24:n keskusteluja epäsosiaalisina ja ilkeinä (Matikainen 2008, 32). Pöyhtäri, Haara ja Raittila puolestaan viittaavat Suomi24:ään kuvaillessaan, miten helposti löydettävissä aggressiivinen verkkokeskustelu on suomenkielisillä foorumeilla. (Pöyhtäri et al. 2013, 48 ja 77.) Näkyvyytensä vuoksi Suomi24:n laajasti tunnettu keskustelukulttuuri on yleensä myös se, mihin muita verkkokeskusteluja verrataan. Pöyhtäriin, Haaran ja Raittilan keräämässä haastatteluaineistossa Suomi24:ää pidettiin esimerkkinä huonon imagon omaavasta keskustelufoorumista (Pöyhtäri et al. 2013, 202). Mediainhokkina Suomi24:stä tuotettu julkisuus luo mielikuvaa hallitsemattomasta ja vihamielisestä verkkokeskustelusta, jonka inhokkiasemaa on alun perin perusteltu tapausesimerkeillä pedofiileistä, huijareista ja kouluampujista. Toisinaan tapausesimerkin ja Suomi24:n yhteys voi olla hyvinkin keinotekoinen. Sillä ei ole suurta merkitystä, sillä ajan myötä foorumin asemaa mediainhokkina ei ole juurikaan lähdetty kyseenalaistamaan.

Hassunhauska äitifoorumi

Yksi suosituimmista aikakauslehtien keskustelufoorumeista on vuonna 1998 perustettu Vauva.fi-sivuston keskustelufoorumi (Saarikoski et al. 2009, 126) [11]. Foorumi on alun perin luotu perhettä käsittelevälle keskustelulle, mutta matala osallistumiskynnys[12] ja vapaalle keskustelulle suunnatut keskustelualueet ovat mahdollistaneet suosion leviämisen kohderyhmän ulkopuolelle. Päällekkäisyyksien perkaamisen jälkeen luokittelin Sanoma-arkistosta aineistoon yhteensä 33 Vauva-foorumia käsittelevää uutista. Koska aineisto jäi vielä Sanoma-arkiston tulosten osalta pieneksi, etsin uutisia myös Ilta-Sanomien omasta arkistosta[13]. Lopulta luokittelin yhteensä 135 erilaista vauva-foorumia koskevaa uutista.

Kuvio 2. Vauva-foorumista tehtyjen uutisjulkaisujen määrä vuosittain vuosina 2008–2018. Lähde: Sanoma-arkisto ja Ilta-Sanomien uutisarkisto.

Vauva-foorumista julkaistujen uutisten vuosittainen määrä eroaa jonkin verran Suomi24:ään linkittyneestä uutisoinnista, sillä suunnilleen saman ikäinen Vauva-foorumi on alkanut näkyä uutisissa vasta vuonna 2008. Myös Googlen hakutilastoissa Vauva.fi-hakusana on kasvattanut suosiotaan vuodesta 2008 eteenpäin, mutta kiinnostus on ollut epätasaista (ks. [Google Trends: Vauva.fi](#)). Vauva-foorumin pitkästä iästä ja suosiosta huolimatta tutkimuskirjallisuudessa sitä on hyödynnetty lähinnä sen kohderyhmää käsittelevän tutkimuksen lähteenä (Raijas & Sailio 2012; Kaarakainen 2015; Poikolainen 2018). Keskustelufoorumin ainutlaatuista huumoria ja keskustelukulttuuria ei ole juuri käsitelty ja myös sen huono maine on jäänyt vähemmälle huomiolle.

Suomi24:n tavoin Vauva-foorumia koskeva varhainen uutisointi on koskenut lähinnä Vauva.fi-sivuston taustalla toiminutta mediakonsernia ja keskusteluihin viitattiin keräämässäni aineistossa ensimmäistä kertaa vasta vuonna 2009. Yksi näkyvimpiä uutisia on ollut Ilta-Sanomien julkaisema ”Alapääkuvat netissä”. Kyse on Kaksplus-keskustelufoorumilta vuotta aikaisemmin liikkeelle lähteneestä ilmiöstä, jonka seurauksena Vauva-foorumin keskustelijat alkoivat julkaista kuvia omista alapäistään. Vauva-foorumin keskustelukulttuuriin viitataan aineistossani ensimmäistä kertaa keväällä 2013 julkaistussa uutisessa, jossa on haastateltu Vauva-foorumin

keskustelujen aiheeksi päätyntä helsinkiläisyrittäjää: ”Vauva.fi on varmasti se pahin. Ihmeellisintä on, kun äidit arvostelevat siellä minua ulkonäön perusteella.” (IS 7.5.2013)

Tuomitsevaan ja huonoon keskustelukulttuuriin viitattaessa haastateltava on myös selkeästi tietoinen foorumin kohderyhmästä ja ylipäättään tietoisuus Vauva-foorumin käyttäjien tavasta keskustella on kasvanut 2010-luvun edetessä. Loppuvuodesta 2013 Helsingin Sanomat julkaisi jutun, jossa viestintäkonsultti Katleena Kortesuon antoi vinkkejä verkkokeskusteluissa toimimiseen: ”On hyvä suojella itseään ja jättää lukematta itseään koskevat keskustelut Vauva-foorumeilta ja muilta vastaavilta.” (HS 7.11.2013)

Vuosi 2013 tuskin on ensimmäinen, jolloin tiedotusvälineet ovat tulleet tietoisiksi Vauva-foorumin keskustelukulttuurista, mutta aikaisemmin Vauva-foorumi on ollut mediainhokin sijaan lähinnä vitsailun kohde. Ilta-Sanomissa Vauva-foorumiä koskevaksi kestoosuusikiksi on muodostunut foorumilla käyty keskustelu oikeaoppisesta riisinkypsentämistavasta (IS 21.1.2011; IS 27.11.2014; IS 27.10.2016). Muita vitsailevaan sävyyn tehtyjä uutisia ovat esimerkiksi: ”Vauva.fi-keskustelija tuhtui: ’Mieheni on suluttaja!’” tai ”Kaupassa otetaan kierroksia jo ennen kassoja – nämä tavat ärsyttävät toisissa asiakkaissa” (IS 24.6.2014 ja IS 29.9.2014). Otsikot ovat esimerkkejä ”pehmeistä uutisista” (*soft news*), joiden sensaatiomaisella otsikoilla pyritään herättämään tunteita, spekuloidaan tulevaa tai jopa lähestymään lukijaa itseään. (Kilgo & Sinta 2016; Blom & Hansen 2015, 98–99; Baum 2004, 92–93.)

Vuonna 2013 tiedotusvälineiden kiinnostus Vauva-foorumiä lähti selkeästi kasvuun ja luonnollisesti uutisten määrän kasvaessa huomiota sai myös huonoksi tiedostettu keskustelukulttuuri. Silti Vauva-foorumin asema mediainhokkina on muodostunut ikään kuin varkain. Suomi24:ää koskevassa uutisoinnissa uhkakuvapuhe on ollut selkeästi nähtävissä useiden vuosien ajan, mutta Vauva-foorumiä ei linkitetä samalla tavalla vaaroihin eikä mediainhokkius rakennu Suomi24:n tavoin vuosien mittaa. Yksi syy voi löytyä Vauva-foorumil kilpailijasta – Kaksplus.fi-sivuston keskustelufoorumista, jonka aiheet ovat rajautuneet hyvin samalla tavalla Vauva-foorumin kanssa. Kahden äitiyttä ja perhe-elämää käsittelevän foorumin maineet ovat vaikuttaneet toisiinsa ja johtaneet siihen, että ne ovat saaneet arkipuheessa yhteisen nimittäjän ”Vauva-foorumit”, johon myös Kortesuo viittaa aikaisemmin siteeraamassani Helsingin sanomien haastattelussa. Kaksplus-foorumista ei ole kuitenkaan uutisoitu yhtä aktiivisesti kuin Vauva-foorumista.

Vauva-foorumi ei ole suosiossaan aivan Suomi24:n veroinen, mutta se on suosittu ja uutisoinnissa näkyvä media. Suosiosta huolimatta aineistooni luokittelemisissa uutisissa ei viitata keskustelun vilkkauteen. Suomi24:n häiriökäyttäytymistapauksista kertovissa uutisissa mainittiin usein suuret viestimäärät ja moderoinnin vaikeus, mutta samaan kontrollin vaikeuteen ei Vauva-foorumin tapauksessa viitata. Vauva-foorumin huonoon keskustelukulttuuriin viitataan aineistoni uutisissa usein ohimennen ja ilman perusteluja. Uhkakuvilla maalailun lisäksi myös voimattomuuteen vetoaminen loistavat poissaolollaan. Vauva-foorumin asemaan mediainhokkina viitataan ohimennen ja usein foorumia kommentoivat pyrkivät asettamaan itsensä Vauva-foorumin keskustelukulttuurin yläpuolelle tai vähintäänkin ulkopuolelle:

Vauva.fi oli vielä joitakin vuosia sitten lempeä foorumi. Nyt sinne ei tulisi enää mieleenkään mennä. ([HS 16.11.2015](#))

Pian mekin saimme lukea jostain Vauva.fi -foorumilta, että joudumme ohitusleikkaukseen alle 50-vuotiaina, kun meille tehdään pekonipastaa kotona. ([IS 8.4.2017](#))

Tiedän, että tämä ratkaisu tulee saamaan paljon arvostelua. Näen jo silmieni edessä ne vauva.fi-palstan keskustelut, joissa tämä tuomitaan. Moni tuntuu pitävän hyvin tärkeänä, että lapset eivät saisi näkyä mediassa tai edes sosiaalisessa mediassa, Friman on huomannut. ([IS 15.3.2017](#))

Kantapään kautta olen oppinut, ettei itsensä googlaamisessa ole järkeä. Jos menen omaan Snapchatiini tai Facebookiini, ihmiset sanovat siellä, että olen Jumala ja pitävät minua paljon siistimpänä tyyppinä kuin olen. Jos googlaan itseni ja luen vaikka vauva.fi:stä, että olen pahempi kuin syöpä, niin totuus löytyy varmaan jostain näiden kahden väliltä. ([HS 5.5.2016](#))

Haastateltavat ovat tietoisia Vauva-foorumin käyttäjien tavoista puida ihmisten ja erityisesti julkkisten tekemisiä, eikä kukaan peittele negatiivisia asenteitaan. Siinä missä Suomi24:ää koskevat uhkakuvat liittyvät keskusteluketjujen turvissa liikkuviin pedofiileihin ja yleisesti ottaen myrkylliseen keskustelukulttuuriin, Vauva-foorumin haittapuoliksi nähdään erityisesti keskustelijoiden tapa ottaa ihmisten julkiset sanomiset ja tekemiset hampaisiinsa.

Vauva-foorumia koskevien uutisten teemana äitiys korostuu ja uutisointi on sukupuolittunutta. Jutuissa kuten ”Äiti avautuu vauvapalstalla: ’Ei seksiä päivänvalossa – raskausarvet rinnoissa harmittavat’” ja ”Kättilö ravisti olkapäästä ja kielsi huutamasta’ – Äidit avautuvat, mikä ihmetytti synnytyslaitoksella” painotetaan foorumin roolia naisten keskustelufoorumina.

Tietoverkoista ja niissä toimivista käyttäjistä tuotetussa uutisoinnissa naiseuden esiin tuominen ei ole välttämättä kovin tyypillistä. Helsingin Sanomien tietoverkkoihin liittyvää uutisointia vuosina 2002–2004 tutkinut Tanja Sihvonen on kiinnittänyt huomiota myös käsittelemiensä uutisten sukupuolittamiseen. Naiset ovat aineistossa vähemmistössä ja uutisartikkeleissa miehet on rinnastettu varsinkin asiantuntijuuteen ja johtajuuteen. Toisaalta naiset linkittyvät Sihvosen aineistossa erityisesti ”tavallisiin käyttäjiin” eli niihin, joiden kautta esitetään arkipäiväisiä tietoverkkoihin liittyviä ilmiöitä. (Sihvonen 2006, 167–168.) Naiseuden korostuminen Vauva-foorumiin linkittyvissä uutisissa ei välttämättä silti vastaa Vauva-foorumin kävijöiden todellista sukupuolijakaamaa. [Alexa-seurannan](#)mukaan Vauva.fi-sivuston käyttäjissä miehet ovat yliedustettuina suhteessa netin käyttäjiin keskimäärin.

Vauva-foorumia käsittelevällä uutisoinnilla rakennetaan myös mielikuvaa avoimuudesta. Keskustelufoorumien tarjoama anonymiteetti mahdollistaa areenan sekä vertaistuelle että tiedon jakamiselle (Baym 2010, 84–85; Jenkins 2006, 27). Vaikka Vauva-foorumin julkisuutta on jo hyvin varhaisessa vaiheessa rakennettu shokeeraavien keskustelujen varaan, luo varsinkin Ilta-Sanomien siitä kuvaa myös tabuja rikkovana verkkokeskusteluna ja äitien areenana vertaistuelle. Vuonna 2009 alapääkuva-keskustelut ovat olleet varhaisimpia merkkejä nimettömyyden mahdollistamasta rajoja rikkovasta keskustelusta.

Vuonna 2016 tuotettiin foorumia koskevia uutisia huomattavasti edeltävää vuotta vähemmän, mutta kesällä foorumi alkoi taas näkyä uutisissa foorumikeskusteluista kappaleidensa sanoitukset rakentavan Kalevauva.fi-yhtyeen ansiosta (HS 8.8.2016). Kalevauva-ilmiö todennäköisesti nosti foorumin hullunkuriset keskustelut jälleen kiinnostavaksi puheenaiheeksi ja vuoden 2016 jälkeen lopahtanut kiinnostus foorumia kohtaan nousi. Erityisesti Vauva-lehden kanssa samaan Sanoma-konserniin kuuluva Ilta-Sanomien on hyödyntänyt foorumia löytääkseen kiinnostavia puheenaiheita ja vuodesta 2009 huomioarvoisten keskustelujen nostamisesta uutisiin on muodostunut tapa, joka selittyy ainakin osittain joukkoviestinnän synergiapyrkimyksillä.

vauva ÄITIEN PALSTAT

Tervetuloa Vauva & leikki-ikä -lehden nettisivujen Äitien palstalle!
Tällä palstalla voit vaihtaa ajatuksia ja kokemuksia kaikesta,
mikä lapsiperheen elämään liittyy.

Huom! Viestilistoissa näkyvät vain keskustelun aloitukset.
Suluissa näkyy tulleiden vastausten määrä.

Äitien palstat:	
<ul style="list-style-type: none">VauvakuumeOdotusSynnytysVauvaLapsi sairastaaLeikki-ikä	<ul style="list-style-type: none">KouluikäParisuhde ja perheSeksiRuoka ja lastentarvikkeetTerveys
Muut palstat:	Isien palsta
<ul style="list-style-type: none">Aihe vapaaEtsin ystävää	<ul style="list-style-type: none">Isien palsta

Mikäli toimivuudessa ilmenee huomauttamista, toivomme, että jätät meille [palautetta](#).

terveisin,
Vauvan webmaster

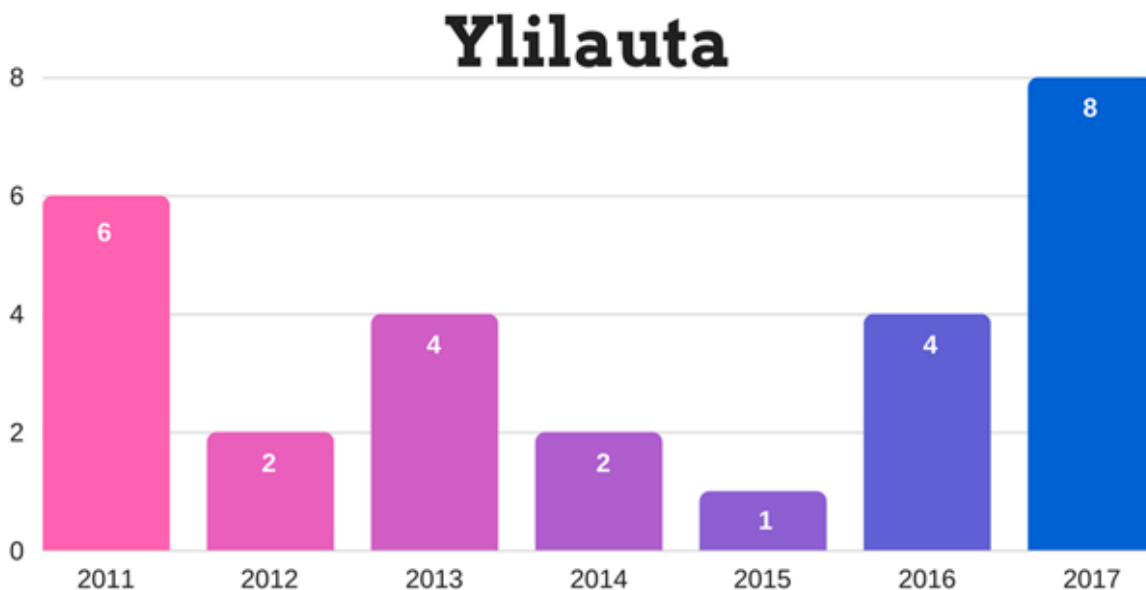
Kuva 2. Vauva-foorumin kohderyhmä on aina rajautunut selkeästi äiteihin ja heidän elämäänsä tyypillisesti koskeviin aiheisiin. Kuvassa Vauva-foorumin etusivu vuodelta 2001. Lähde: Internet Archive.

Vauva-foorumin asema mediainhokkina linkittyy mielikuviin foorumista naisten ilkeämielisenä juorupalstana ja hölmöjen trollien tehtailijana. Trollilla käsitän varsinkin Vauva-foorumin tapauksessa Whitney Phillipsin määritelmää mukaillen verkkokeskustelijan, joka pyrkii shokeeraamaan kansakeskustelijoitaan ja saamaan heidät varpailleen. Kyse ei ole siis pelkästään toiminnan tuloksesta eli häiriintyneestä tai sivupoluille ajautuneesta keskustelusta, vaan tietoisesta toiminnasta. (Phillips 2015, 3, 17 ja 24–25.) Vauva-foorumin toisiaan nokittelevat trollit tuntevat kansakeskustelijansa ja keskustelufoorumin sisäpiirihuumorin, mutta

ulkopuolisille toiminta avautuu lähinnä päättöminä keskusteluina. Tavallaan trollien muovaamista keskusteluketjuista uutisoivat toimittajat pelaavat trollien laariin, sillä he suovat toiminnalle entistäkin enemmän huomiota. Mediainhokkina Vauva-foorumi on Suomi24:ää harmittomampi, sillä siellä käytyä keskustelua ei oteta vakavasti. Vauva-foorumi tuottaa pahaa mieltä, mutta varsinaisia vaaroja sen keskustelut eivät kykene verkkoutisten perusteella luomaan.

Kaoottisen anarkismin karttelua

Vuonna 2011 Kotilauta.fi- ja Lauta.net-kuvafoorumit yhdistyivät Ylilauta.org -sivustoksi. Nykyään Ylilauta on yksi Suomen suosituimmista verkkokeskustelufoorumeista 250 tuhannella kävijällä viikossa (ks. Ylilauta.org). Suomi24:stä ja Vauva-foorumista poiketen Ylilauta ei ole minkään mediatyhtiön omistuksessa ja sivustoa ylläpitävät vapaaehtoiset. Kolmesta foorumista Ylilauta on kiinnostanut tiedotusvälineitä kaikkein vähiten. Foorumin nuori ikä on yksi selitys, mutta osasyynä on todennäköisesti myös Ylilaudan tausta vapaaehtois pohjaisena verkkopalveluna sekä keskustelun melko löyhät moderointiperusteet^[14]. Esimerkiksi Suomi24:stä kirjoitetuissa uutisissa foorumiin liittyvä yritystoiminta muodosti merkittävän osan uutisten sisällöistä. Sanoma-arkistosta luokittelin vain kahdeksan uutista osaksi aineistoa. Täydensin aineistoa seitsemällä uutisella Ilta-Sanomien uutisarkistosta ja kahdeksalla Iltalehden uutisarkistosta. Niiden lisäksi tein Google-haun, jonka perusteella täydensin aineistoa neljän uutisella.

Kuvio 3. Ylilaudasta tehtyjen uutisjulkaisujen määrä vuosittain vuosina 2010–2018. Lähde: Sanoma-arkisto, Iltä-Sanomien ja Iltalehden uutisarkistot, Tampereen ylioppilaslehti Aviisi, Voima-lehti, Nelonen ja MTV.

Koska Ylilaudasta kirjoitettuja uutisia on melko vähän, ei niiden välillä ole suurta vuosittaista vaihtelua. Huomioitavaa on myös se, että Ylilauta on osa suomenkielisten kuvafoorumien jatkumoa. Todennäköisesti aikaisemmin olemassa olleisiin suomenkielisiin kuvafoorumeihin liitetyt asenteet ovat siirtyneet myös tapoihin, joilla Ylilautaa on tiedotusvälineissä käsitelty.

Iso osa Ylilautaan kohdistuneesta kiinnostuksesta painottuu sen perustamisvuoteen 2011. Tuolloin Ylilauta oli vielä uusi ja kiinnostus kohdistui sekä sen uutuuteen, että foorumin nopeasti poikemiin ongelmiin (IL 6.12.2011). Tuolloin julkaistuista uutisista viisi kuudesta liittyy tavalla tai toisella keskustelufoorumin ongelmiin. Iltalehti on julkaissut ensimmäiset aineistossa olevat Ylilaudasta julkaistut uutiset ja kumpikin on julkaistu samana päivänä lokakuussa 2011. Jutussa ”*Mainostajat karttavat Ylilautaa*” käsitellään kuvafoorumien vaikeuksista saada sivuilleen mainostajia:

”Kukaan ei halua tuottaa yhdistettävän mihinkään negatiiviseen, kuten koulu-uhkailuun tai yksittäisten ihmisten kiusaamiseen.” (IL 6.10.2011.)

Toinen jutuista on eräänlainen katsaus Ylilaudan toimintaan. Se kertoo Ylilaudan suosiosta, omistajista, käyttäjien ikä- ja sukupuolijakaumasta sekä foorumista tehdyistä rikosilmoituksista. Juttuun on haastateltu myös nettipoliisi Marko Forssia: ”Siellä on oma ketju meikäläisestä. Pojat ovat vähän näperrelleet, Forss naureskelee.” (IL 6.10.2011.)

Kuten ylempänä oleva sitaatti osoittaa, foorumi yhdistetään uutisessa häiriökäyttäytymiseen. Alla siteeratussa uutisessa Ylilaudan käyttäjät yhdistetään nimenomaan nuoriin miehiin. Ylilaudan kohdeyleisö ei käy foorumin omilta sivuilta samalla tavalla yhtä selväksi kuin esimerkiksi Vauva-foorumin tapauksessa, joten sukupuolittaminen perustuu yllä olevassa sitaatissa puhtaasti haastateltavan aavistukseen.

Kuva 3. Ylilaudan käyttäjiin liittyvä sukupuolittaminen ei ole uutisoinnissa yhtä näkyvää kuin Vauva-foorumin käyttäjien tapauksessa, mutta viittauksia käyttäjien oletettuun sukupuoleen löytyy esimerkiksi Ylilaudan vuoden 2012 etusivulta. Lähde: Internet Archive.

Suomi24:n kaltainen vaaroilla ja uhkakuvilla maalailu on nähtävissä myös Ylilautaa koskevassa uutisoinnissa. Ylilautaa käsitellään uutisoinnissa enemmän yhtenäisenä joukkovoimana ja keppostelijaryhmänä kuin pelkästään abstraktina keskustelufoorumina. ”Kepposista” esimerkkeinä toimivat Putouksen katsojaäänestyksen manipuloiminen, kansainvälisten taideprojektien häirintä, perättömät koulu-uhkaukset ja tietoturvamurrot (IS 17.1.2012, IS 11.10.2013, [IL 14.11.2016](#), IS 23.11.2016, HS 15.4.2017). Ylilauta on ollut julkisuudessa myös alaikäisiä sisältävän pornografisen materiaalin levittämisestä, mutta silti foorumia ei ole esitetty uutisoinnissa samalla tavalla lapsiin kohdistuvana vaaran paikkana kuin Suomi24 (MTV 28.8.2017). Syksyllä 2014 Helsingin Sanomat julkaisi jutun verkossa leviävästä kostopornosta[15]. Jutussa käydään läpi esimerkkitapausta, jossa videota on pyritty levittämään erityisesti Ylilaudalla:

”Ylilaudan keskustelukulttuuri voi olla varsin pidäkkeetöntä ja tunteetonta.” ([HS 14.9.2014](#))

Varsinkin salasanavuotojen yhteydessä Ylilauta on mielletty keskustelupalveluksi, jossa ilmiöt saattavat lähteä laajenemaan nopeasti ilman kontrollin mahdollisuutta. Ylilaudan Hikikomero-keskustelualueesta väitöskirjansa kirjoittanut Ari Haasio on huomionnut, että Ylilaudan keskustelukulttuuriin kuuluu nopea tempo ja roisi huumorintaju. (Haasio 2015, 103–106.) Ylilaudasta ja sen keskustelukulttuurista tuotetuissa uutisissa on Suomi24:n tavoin piirteitä voimattomuuteen vetoamisesta, jossa kaottisuutta kuitenkin selitetään kävijäliikenteen lisäksi myös keskustelukulttuurin pidäkkeettömällä luonteella. Vaikka aineistossa on harvoja esimerkkejä uutisista, joissa Ylilaudan ylläpito kommentoisi keskustelufoorumia, vedotaan kommentteissa lähes poikkeuksetta sivuston vilkkauteen ja anarkistiseen perusluonteeseen. Kommentteja antava ylläpito ja toimittajat usein myös kuvailevat Ylilautaa paikaksi, jossa voi ”päästellä höyryjä”, eli purkaa vapaasti pahaa oloaan ja tunnekuuhaan.

Keväällä 2016 Tampereen ylioppilaslehti Aviisi julkaisi kattavan katsauksen Ylilaudan toiminnasta ja keskustelukulttuurista ([Aviisi 3.3.2016](#)). Jutussa ei keskitytä pelkästään keskustelukulttuurin ongelmiin, mutta niiden käsittelyä ei kaihdeta. Siinä missä monissa aikaisemmissa jutuissa Ylilaudalla esiintyviin ongelmatapauksiin on viitattu ympäripyöreästi, Aviisin jutussa häiriökäyttäytymistä kuvaillaan tarkemmin. Toimittaja haluaa kuitenkin painottaa, ettei kyse ole rikollisten keskustelufoorumista:

”Ylilauta ei ole mikään superrikollisten ja hakkereiden kokoontumispaikka. Sen sijaan anonyymit peukaloivat McDonald’sin hampurilaisäänestyksiä ja piinaavat verkkokauppojen asiakaspalveluchatteja.” ([Aviisi 3.3.2016](#))

Ylilautaa ja monia muita keskustelufoorumeja puolustetaan usein vetoamalla anonyymien purkaukskanavan tarpeeseen. Vaikka sivistynyt väittely asianmukaisine perusteluineen on eräänlainen verkkokeskustelun ideaali, kuuluu perustelujen mukaan verkkokeskustelun luonteeseen myös estoton ja toisinaan jopa aggressiivinen ajatusten purkaminen (Papacharissi 2004, 270). Readerin mukaan asynkronisten foorumien kaltaisen purkukanavan olemassaolo mahdollistaa myös suodattamattomien ja toisinaan todella synkkien ajatusmaailmojen tutkimisen (Reader 2012, 507). Ylilautaa, Suomi24:ää sekä Vauva-foorumia käsittelevä uutisointi onkin monilta osin tasapainoilua sananvapauden puolustamisen ja sananvapauden väärinkäytösten julkiseksi tekemisen välillä. Anonyymi keskustelukulttuuri esitetään pahimmillaan tuhoisana ja pelottavana, mutta myös sen puolustamiselle annetaan tilaa. Myös keskustelufoorumien aktiivikäyttäjät mieltävät esimerkiksi lainsäädännön tiukentamisen tarpeettomaksi ja luottavat enemmän foorumin ympärille muodostuneen yhteisön omaan keskinäiseen kontrolliin (Pöyhtäri et al. 2013, 137 ja 230).

Vauva-foorumista kertovissa uutisissa käyttäjien kerrotaan sättivän erityisesti julkisuuden henkilöitä. Ylilauta profiloituu uutisoinnissa paljon anarkistisempänä, sillä sen hampaisiin voi uutisten perusteella joutua kuka tahansa taiteilijasta kansanedustajaan tai alaikäiseen yksityishenkilöön. Lokakuussa 2017 Voima-lehti julkaisi verkkosivuillaan artikkelin, jossa Ylilaudan sisältöä nimitetään avoimesti törkeäksi, eikä hyviä puolia juuri nähdä. ([Voima 14.10.2017](#).) Aviisin tavoin Voima-lehti uskaltaa avoimesti lähestyä ongelmia, joita esimerkiksi Ilta-Sanomissa tai Iltalehdessä on käsitelty varoen ja tapauskohtaisesti. Laajat, suomenkielisiä foorumeja monipuolisesti esittelevät uutiset ovat harvinaisia, mutta poikkeuksiakin on. Maahanmuuttovastaiselle ja yhteiskunnalliselle keskustelulle omistettu Hommaforum sai helmikuussa 2010 Helsingin Sanomien kuukausiliitteessä näkyvyyttä peräti viiden sivun jutun verran, kun Hommaforumin käyttäjien esittämiä kysymyksiä käytettiin pohjana maahanmuuttoministeri Astrid Thorsin haastattelussa. Vaikkei haastattelu tarjoa kovin monipuolista kuvaa foorumista, vaan pikemminkin etäännyttää itsensä sen rasisisesta maineesta

ja varsinkin Hommaforumin käyttäjien keskuudessa jutun tarjoamaa näkyvyyttä on arvostettu suuresti. (Horsti & Nikunen 2013, 498.)

Kaikkien negatiivisten juttujen lisäksi Ylilauta sai vuonna 2017 myös positiivista julkisuutta foorumin käyttäjien aloittaman hyväntekeväisyyspauksen ansiosta. Keväällä Helsingin Sanomat kertoi YouTube-videoita Niilo22-nimellä tekevistä Mikael Kosolasta, joka voitti syksyllä 2015 Tubecon[16]-tapahtumassa yleisön suosikki -tittelin. Kosola ei kuitenkaan saanut tittelistä huolimatta palkintoa, joten Ylilaudan käyttäjät keräsivät hänelle yhdessä tuotepalkinnon. (HS 15.4.2017.) Positiivinen uutinen ei ole ainoaa laatuaan, mutta silti harvinainen.

Kaiken kaikkiaan Ylilaudan näkyvyys suomenkielisessä verkkouutisoinnissa on vähäistä verrattuna Suomi24:ään tai Vauva-foorumiin. Suomi24:n tavoin Ylilautaa kuvaillaan vilkkaaksi ja sillä perustellaan myös kontrolloinnin vaikeutta. Vilkkauden lisäksi foorumiin liitetään mielikuvia nuorten miesten suosimana. Verkkokeskusteluissa esiintyvän häiriökäyttäytymisen rinnastaminen miehiin ei ole täysin tavatonta, sillä keskustelufoorumit mielletään Vauva-foorumin kaltaisia äitiyspalstoja lukuun ottamatta miesten suosimiksi. (Pöyhtäri et al. 2013, 75 ja 143–144.) Mielikuvien tueksi on olemassa joitain viitteitä, sillä Alexan mittausten mukaan esimerkiksi Ylilaudan kävijöistä vain häviävän pieni osa on naisia.

Ylilaudan asema mediainhokkina muodostuu hyvin samankaltaisista elementeistä kuin Suomi24:n. Suomi24 on kuitenkin tutumpi ja helpommin lähestyttävä. Ylilauta on vieras sisäpiiri, jonka vilkkaus on helppo tulkilta hallitsemattomana ja pelottavana. Ylilautaa ei varsinaisesti edes inhota, vaan pikemminkin kartetaan. Hallitsemattomuus saattaa olla yksi syy, miksi toimittajat eivät ole käsitelleet Ylilautaa. Ylilaudan käyttäjistä muodostuva joukkovoima voidaan kokea uhkaavana, jolloin foorumin keskustelukulttuuri jätetään kokonaan käsittelemättä ilmiön kiinnostavuudesta huolimatta. 2010-luvun aikana yleistynyt keskustelu verkon vihapuheesta ja verkkokeskustelujen jyrkkenevistä sävyistä ovat saaneet myös toimittajat sekä asiantuntijat varpailleen (Pöyhtäri, Haara & Raittila 2013, 16–18; Keskinen, Rastas & Tuori 2009, 13–14). Toimittajia kohtaan suunnattu verkkohäirintä ei ole pelkästään suomenkielistä journalismia riivaava ilmiö. Englanninkielisessä tutkimuskirjallisuudessa toimittajiin kohdistuvaa häirintää on tarkasteltu erityisesti naistoimittajien näkökulmasta (Adams 2017; Van der Nagel & Frith 2015; Chen et al. 2018).

Vaikka myös kaupallisen kustantajan ehdoilla toimivat anonyymit keskustelufoorumit kuten Vauva-foorumi ja Suomi24 voivat vaikuttaa hallitsemattomilta, tekee niiden kaupallisuus niistä mahdollisesti helpommin lähestyttäviä. Niiden taustalla toimivat mediakonsernit tarjoavat näkyvämmän portinvartijan roolin siinä missä Ylilauta saattaa jäädä ulkopuolisen silmin täysin kasvottomaksi. Verkossa leviävän informaation kannalta portinvartijan roolia ei tule väheksyä. Vaikka sosiaalisen median yleistymisen myötä yksittäisen käyttäjän valta on ainakin näennäisesti lisääntynyt, ohjailevat mediakonsernit ja verkkopalvelut käyttäjien huomiota haluamaansa suuntaan esimerkiksi hyperlinkitysten kautta (Seppänen & Väliverronen 2013). Ylilautaan kohdistettu huomio ja klikkaukset eivät kuitenkaan kerrytä yhdenkään mediakonsernin mainostuloja. Siksi Ilta-Sanomien tai Helsingin Sanomien kannattaa enemmän tuottaa uutisia esimerkiksi Vauva-foorumista.

Lopuksi

Suomi24, Vauva-foorumi ja Ylilauta ovat aineistoni perusteella kiinnostaneet tiedotusvälineitä hyvin eri aikakausina. Siinä missä Suomi24:ään kohdistunut kiinnostus painottuu vuoteen 2007, on suunnilleen saman ikäinen Vauva-foorumi alkanut näkyä uutisissa vasta 2010-luvulla. Suomi24:ään kohdistuneen kiinnostuksen hiivuttua Vauva-foorumiin kohdistunut kiinnostus on puolestaan lähtenyt nousuun. Tiedotusvälineiden suhtautuminen kahteen eri foorumiin on ollut kuitenkin melko erilainen ja varsinkin Vauva-foorumista tuotettu sisältö on painottunut Ilta-Sanomien verkkouutisiin. Ylilaudasta tuotetut uutiset ovat jakautuneet suunnilleen samalle aikavälille kuin Vauva-foorumista tuotettu uutisisältö, mutta samanlaista kasvua Ylilautaan linkittyvistä uutisista ei ole ainakaan aineiston perusteella nähtävissä.

Suomi24:ää käsittelevä uutisointi venyy pitkälle aikahaarukalle ja uhkakuvapuheen painotuksesta huolimatta Suomi24:ää käsitellään uutisissa melko monipuolisten teemojen kautta. Siinä missä Vauva-foorumi tuodaan esille äitiyden, perhe-elämän ja naiseuden kautta, Suomi24:ään liittyvä uutisointi ei linkity mihinkään tiettyyn elämän osa-alueeseen, sukupuoli-identiteettiin tai ylipäätään ihmisryhmään. Keskustelufoorumeista tuotetut uutiset heijastelevat teemoiltaan siis vahvasti myös keskustelujen kohderyhmää ja siksi uutisointi on joidenkin foorumien osalta myös sukupuolittunutta. Vauva-foorumi profiloituu äitien keskustelufoorumiksi, kun Ylilaudan käyttäjiksi puolestaan nimetään varsinkin nuoret miehet.

Sukupuolittaminen vaikuttaa myös siihen, miten keskusteluissa syntyvistä uhkista puhutaan. Varsinkin Vauva-foorumin keskusteluihin suhtaudutaan uutisoinnissa usein naisten harmittomana juoruiluna. Ylilaudan ja Suomi24:n linkittyvässä uutisoinnissa häiriökäyttäytyminen ja vaarat linkittyvät aitoihin uhkiin, vaikka Suomi24:ään liittyvässä uutisoinnissa käyttäjien sukupuolittaminen ei ole yhtä näkyvää.

Mediainhokiksi muodostumisessa keskeisessä roolissa on erityisesti anonyymien keskustelufoorumien kasvottomuus. Ilmiöt henkilöityvät kasvojen ja nimien sijaan kokonaiseen foorumiin. Sosiaalisessa mediassa kohujen tuottajat esiintyvät ainakin useimmiten omilla nimillään, jolloin tiedotettava toiminta on jäljitettävissä oikeaan henkilöön. Anonyymissä foorumikeskustelussa se ei ole samalla tavalla mahdollista, joten tapausesimerkit kilpistyvät keskustelupalstojen nimiin. Koska foorumien nimet toimivat ”kasvoina” kaikille julkisuuteen nostetuille negatiivisille kommenteille, muodostuu nimistä ja keskustelupalveluista itsestään mediainhokkeja. Kasvottomuus ei kuitenkaan tarkoita, etteikö keskustelufoorumeista puhuttaisi käyttäjiensä näköisinä. Sukupuolittuneen uutisoinnin seurauksena varsinkin Vauva-foorumi ja Ylilauta näyttävät yhteisöinä ja ryhmittyminä, jotka joko juoruilevat tai keppostelevat verkossa. Vauva-foorumista ja Ylilaudasta poiketen Suomi24 esitetään uutisissa enemmänkin paikkana. Monia eri aiheita käsittelevän foorumin käyttäjää ei ole helppoa yksilöidä edes sukupuolen perusteella, joten foorumi näyttää vain abstraktina paikkana.

Varsinkin tiedonhaun näkökulmasta verkossa julkaisevia tiedotusvälineitä ja keskustelufoorumeita voidaan pitää toistensa kilpailijoina. Suuret suomenkieliset foorumit toimivat eräänlaisina suunnattomina tietopankkeina, joiden keskusteluketjuja tarjotaan myös hakukoneiden käyttäjille. Mitä paremmin verkkosivu vastaa hakukonekäyttäjien hakuihin, sitä paremmin se saa kävijöitä sivuilleen. Verkossa julkaistavaa iltapäivälehteä käytetään aivan eri tavalla kuin verkkokeskustelupalveluja, mutta kummankin käyttäjäkunta koostuu pohjimmiltaan sivustolle johtavista klikkauksista. Vaikka sivustojen käyttötapa poikkeaisi toisistaan, ne voivat silti kilpailla huomiosta esimerkiksi puutarhavinkkejä googlettavan kävijän hakutuloksissa. Näin ollen negatiivisten ja epäuskottavuuteen viittaavien mielikuvien luomiseen on järkeenkäyvä motiivi. Siinä missä mediaorganisaatio voi hyötyä esimerkiksi Twitterin jako-, verkostointi- ja markkinointimahdollisuuksista, ei keskustelufoorumeilla ole vastaavanlaisia mahdollisuuksia tarjottavanaan.

Mediainhokkina olemiseen vaikuttaa myös keskustelufoorumien tuttuus. Suomi24 ja Vauva-foorumi ovat molemmat olleet käytössä jo vuosituhaten vaihteessa ja niiden käyttäjäkuntiin kuuluu ihmisiä eri ikäluokista. Myös käsitykset keskustelukulttuurista ovat saaneet muodostua ajan kanssa. Suomi24:ään ja Vauva-foorumiin liittyvät asenteet näkyvät varsinkin tuoreimmissa uutisissa perustelemattomina oletuksina siitä, että keskustelukulttuuri on tasotonta. Oletuksien tekijällä ei ole välttämättä ollenkaan omakohtaista kokemusta viittaamastaan keskustelufoorumista, mutta foorumista ja sen maineesta on muodostunut riittävän tuttuja oletuksien tekemiseen. Ylilauta on Suomi24:ää ja Vauva-foorumia nuorempi ja vieraampi, mutta muita foorumeja koskeva puhe on todennäköisesti vaikuttanut siihen, miten Ylilaudasta puhutaan mediassa. Osa Ylilaudan keskustelukulttuurin vieraudesta saattaa johtua myös siitä, että se poimii paljon vaikutteita kansainvälisiltä kuvafoorumeilta. Keskustelukulttuuri ei siis välttämättä ole sellaista, johon suomalaiset olisivat kansallisessa verkkokeskustelukulttuurissa tottuneet.

Ylilaudasta, Vauva-foorumista ja Suomi24:stä tuotetut uutiset eivät yksinomaan korosta keskustelufoorumien huonoja piirteitä, mutta niiden asema mediainhokkeina käy silti selkeästi ilmi. Kuhunkin liitetty inhokki-leima poikkeaa hieman toisesta. Suomi24 on vilkkauksessaan hallitsematon ja sen keskustelukulttuuria kuvaillaan uhkien kautta. Vauva-foorumi kuvataan harmittomampana juoruiluforumina, josta tuotettu uhkakuva puhe kiteytyy lähinnä juoruilun uhreiksi joutuneiden harmistuneisiin lausuntoihin. Ylilauta on vieras ja samalla tavalla hallitsematon kuin Suomi24. Sivuston keskustelukulttuurin anarkistisuuteen suhtaudutaan uutisoinnissa varauksella ja tästä syystä Ylilautaa saatetaan jopa vältellä. Asema mediainhokkina harvemmin kertoo koko totuutta keskustelufoorumien keskustelukulttuurista, vaan se kertoo toimittajien rajaaman näkökulman. Mitä pidempään näkökulmat ovat kielteisiä, sitä selkeämmin mediainhokin asema on itsestäänselvyys.

Tämä artikkeli on tehty osana Suomen akatemian rahoittamaa ”Citizen Mindscapes: Detecting Social, Emotional and National Dynamics in Social Media” -konsortiohanketta (rahoituspäätös: #293460), jossa Turun yliopiston digitaalisen kulttuurin oppiaine on ollut mukana kartoittamassa erityisesti suomalaisen verkkokeskustelukulttuurin kulttuurihistoriaa.

Lähteet

Kaikki linkit tarkistettu 8.10.2018.

Verkkosivut ja -palvelut

Alexa.com:

site info: Vauva.fi. Luettu 11.1.2018. <https://www.alexacom/siteinfo/vauva.fi>.

site info: Kaksplus.fi. Luettu 11.1.2018. <https://www.alexacom/siteinfo/kaksplus.fi>.

site info: Ylilauta.org . <https://www.alexacom/siteinfo/ylilauta.org>.

Top Sites in Finland. Luettu 1.12.2017. <https://www.alexacom/topsites/countries/FI>.

Google Trends: Vauva.fi. Luettu

13.12.2017. <https://trends.google.fi/trends/explore?date=all&q=vauva.fi>

SanomaView. Vauva.fi: tästä syystä yhteisö on

tärkeä. <http://www.sanomaview.com/fi/inspiroivia-mediabr%C3%A4ndej%C3%A4/Vauva.fi-t%C3%A4st%C3%A4-syyst%C3%A4-yhteis%C3%B6-on-t%C3%A4rke%C3%A4/>.

Suomen tubettajat, <http://www.suomentubettajat.fi/>.

TNS Metrix, <http://tnsmetrix.tns-gallup.fi/public/>.

Tuhoa Tylysyys -selvitys. TNS Group. 2014. <http://www.tuhoatylysyys.com/wp-content/uploads/2015/06/casumo.pdf>

Ylilauta.org:

Tietoa, <https://ylilauta.org/?tietoa>.

Mainostus, <https://ylilauta.org/?mainostus>.

Lehtiartikkelit

Aamulehti (AL) 2005, 2006

Aviisi (AV) 2016

DigiToday (DT) 2003, 2005, 2006, 2008, 2009, 2010, 2012, 2013, 2015

Etelä-Saimaa (ES) 2010

Helsingin Sanomat (HS) 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018

Ilkka 2010

Italehti (IL) 2011, 2012, 2013, 2015, 2016, 2017

Ilta-Sanomat (IS) 2001, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018

IT-Viikko (ITV) 2002, 2004, 2006, 2008

Kaleva 2007, 2010, 2013

Karjalainen 2010, 2011, 2014

Keskipohjanmaa (KP) 2007

Keskisuomalainen (KS) 2008

Länsi-Suomi (LS) 2007

Markkinointi&Mainonta (MM) 2006

Mediauutiset (MU) 2007

MTV 2017

Nelonen 2017

Savon Sanomat (SS) 2010

Taloussanomat (TS) 2004, 2005, 2007, 2008, 2009, 2010, 2013, 2014, 2015

Tietoviikko (Tivi) 2010, 2014

Uutispäivä Demari (UD) 2007, 2011

Voima 2017

Kirjallisuus

Adams, Catherine. "They Go for Gender First" The nature and effect of sexist abuse of female technology journalists." *Journalism Practice* (2017): 1-20. Ahmad, Ali N. 2010. "Is Twitter a Useful Tool for Journalists?" *Journal of Media Practice* 11 (2): 145–155. <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/17512786.2017.1350115>.

Allan, Stuart. 2012. "Online News Reporting of Crisis Events: Investigating the Role of Citizen Witnessing." Teoksessa *The Handbook of Global Online Journalism*, toimittaneet Eugenia Siapera ja Andreas Veglis, 331–352. Boston: Wiley-Blackwell.

Arpo, Robert. 2005. *Internetin keskustelukulttuurit: tutkimus internet-keskusteluryhmien viesteissä rakentuvista puhetavoista, tulkinnoista ja tulkinnan kehyksistä kommunikaatioyhteiskunnassa*. Joensuu: Joensuun yliopisto.

Auerbach, David. 2012. "Anonymity as Culture: A Treatise". Triple Canopy 15. https://www.canopycanopycanopy.com/issues/15/contents/anonymity_as_culture_treatise.

Baum, Matthew A. 2002. "Sex, lies, and war: How soft news brings foreign policy to the inattentive public." *American Political Science Review*, 96(1), 91–109.

- Baym, Nancy. 2010. *Personal Connections in the Digital Age*. Cambridge: Polity Press.
- Blom, Jonas Nygaard ja Kenneth Reinecke Hansen. 2015. "Click bait: Forward-reference as lure in online news headlines." *Journal of Pragmatics* 76: 87–100.
- Broersma, Marcel, ja Todd Graham. 2012. "Social Media as Beat. Tweets as a News Source during the 2010 British and Dutch Elections." *Journalism Practice* 6 (3): 403–419.
- Castells, Manuel. 2009. *Communication Power*. Oxford ; New York: Oxford University Press.
- Chen, Gina Masullo, et al. "You really have to have a thick skin': A cross-cultural perspective on how online harassment influences female journalists." *Journalism*(2018): 1464884918768500.
- Cozma, Raluca, ja Kuan-Ju Chen. 2013. "What's in a Tweet? Foreign Correspondents' Use of Social Media." *Journalism Practice* 7 (1): 33–46.
- van Dijck, José ja Thomas Poell. 2013. "Understanding Social Media Logic." *Media and Communication* 1.1: 2.
- Granö, Päivi. 2006. "Internetin kuvagallerian omakuvat nuoren rajaamana paikkana." Teoksessa *Raja: kohtaamisia ja ylityksiä*, toimittaneet Riikka Turtiainen, Petri Saarikoski ja Päivi Granö. Pori: Turun yliopisto, kulttuurituotannon ja maisemantutkimuksen laitos.
- Elfving, Sari. 2008. "Taikalaatikko ja tunteiden tulkit. Televisio-ohjelmia ja esiintyjä koskeva kirjoittelu suomalaissa lehdissä 1960- ja 70-luvuilla."
- Fairclough, Norman. 1995. *Media Discourse*. London: Edward Arnold.
- Haasio, Ari. *Toiseus, Tiedontarpeet ja tiedon jakaminen tietoverkon pienessä maailmassa*: Tutkimus sosiaalisesti vetäytyneiden henkilöiden informaatiokäyttäytymisestä. Tampere: Tampere University Press, 2015.
- Hakala, Salli ja Juho Vesa. 2013. "Verkkokeskustelut ja sisällön erittely." Teoksessa *Otteita verkosta: Verkon ja sosiaalisen median tutkimusmenetelmät*, toimittaneet Salla Laaksonen, Janne Matikainen ja Minttu Tikka. Gaudeamus, Helsinki.
- Harju, Auli. 2018. "Suomi24-keskustelut kohtaamisten ja törmäysten tilana." *Media & viestintä*, 41(1). <https://journal.fi/mediaviestinta/article/view/69952/31051>.
- Herkman, Juha. 2005. *Kaupallisen television ja iltapäivälehtien avoliitto: median markkinoituminen ja televisioituminen*. Tampere: Vastapaino.
- Herkman, Juha. 2008. "Intermediaalisuus ja televisiotutkimuksen metodologia: haasteita, mahdollisuuksia ja ongelmia." Teoksessa *Radio- ja televisiotutkimuksen metodologiaa*, toimittaneet Heidi Keinonen, Marko Ala-Fossi ja Juha Herkman, 153–166. Tampere: Tampere University Press.
- Herkman, Juha. 2010. "Politiikan julkisuus viestinten välissä: intermediaalisuus ja vaalit." *Media & viestintä* 33.2.
- Herkman, Juha. 2012. "Introduction: Intermediality as a theory and methodology." *Intermediality and media change*, 10–27.

- Hermida, Alfred. 2010. "Twittering the News. The Emergence of Ambient Journalism." *Journalism Practice* 4 (3): 297–308. doi:10.1080/17512781003640703.
- Horsti, Karina ja Kaarina Nikunen. 2013. "The ethics of hospitality in changing journalism: A response to the rise of the anti-immigrant movement in Finnish media publicity." *European journal of cultural studies* 16.4: 489–504. <http://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/1367549413491718>.
- Huuskonen, Laura Maria. 2018. "Ensi tiedot Twitteristä? : sosiaalisen median lähteet reaaliaikaisessa verkkouutisoinnissa". Teoksessa *Twitter Viestintänä: Ilmiöt Ja Verkostot*, toimittaneet Pekka Isotalus, Jari Jussila ja Janne Matikainen. Tampere: Vastapaino.
- Jenkins, Henry. 2006. *Convergence Culture: Where Old and New Media Collide*. New York: New York University Press.
- Kaarakainen, Suvi-Sadetta. 2015. "Informaatioteknologia koulun ja kodin välisessä yhteistyössä – Wilma-puheen kulttuurisella analyysillä kohti parempia käytäntöjä." *Tuovi 13: Interaktiivinen tekniikka koulutuksessa 2015-konferenssin tutkijatapaamisen artikkelit* (2015): 8.
- Keskinen, Suvi, Anna Rastas ja Salla Tuori. 2009. "Johdanto: Suomalainen maahanmuuttokeskustelu tienhaarassa." Teoksessa *En ole rasisti, mutta... Maahanmuutosta, monikulttuurisuudesta ja kritiikistä*, toimittaneet Suvi Keskinen, Anna Rastas, ja Salla Tuori, 7–21. Tampere: Vastapaino.
- Kilgo, D. K., ja V. Sinta. 2016. "Six things you didn't know about headline writing: Sensational form in viral news of traditional and digitally native news organizations." In *The Official Journal of the International Symposium of Online Journalism* (Vol. 6, No. 1, pp. 111–130). <https://isojournal.wordpress.com/2016/04/14/six-things-you-didnt-know-about-headline-writing-sensational-form-in-viral-news-of-traditional-and-digitally-native-news-organizations/>.
- Korkeila, Jyrki. 2012. "Internetriippuvuus – milloin haitalliseen käyttöön pitää puuttua." *Duodecim* 128: 741–8.
- Laaksonen, Salla-Maaria; Matikainen, Janne ja Tikka, Minttu. 2013. "Tutkimusotteita verkosta." Teoksessa *Otteita verkosta. Verkon ja sosiaalisen median tutkimusmenetelmät*, toimittaneet Salla-Maaria Laaksonen, Janne Matikainen ja Minttu Tikka, 9–33. Tampere: Vastapaino.
- Lecheler, Sophie ja Sanne Kruikemeier. 2016. "Re-evaluating journalistic routines in a digital age: A review of research on the use of online sources." *new media & society* 18.1 (2016): 156-171.
- Lehtisalo, Anneli. 2011. "Tänne kaikki nyt moi": *Tyttöjenlehdet Kohtaamisen Ja Vuorovaikutuksen Tiloina*. Tampere: Tampereen yliopisto, Viestinnän, median ja teatterin yksikkö.
- Lehtonen, Mikko. 2005. "Ei kenenkään maalla–teesejä intermediaalisuudesta." *Media & viestintä* 22.2.
- Matikainen, Janne. 2008. "Sosiaalinen media – millaista sosiaalisuutta?" *Tiedotustutkimus* 31:4, 24–41. <https://doi.org/10.23983/mv.63013>.

- Matikainen, Janne ja Mikko Villi. 2018. ”Uutismedia ja journalistit Twitterissä – joukkoviestintää vai vuorovaikutusta?” Teoksessa *Twitter Viestintänä: Ilmiöt Ja Verkostot.*, toimittaneet Pekka Isotalus, Jari Jussila ja Janne Matikainen. Tampere: Vastapaino.
- Nikunen, Kaarina. 2009. ”Fanisuhde: yhteisöjä ja yhteisiä puheenaiheita.” Teoksessa *Suhteissa mediaan*, toimittanut Sirkku Kotilainen. Nykykulttuurin tutkimuskeskuksen julkaisuja, Jyväskylän yliopisto. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy
- Noppiari, Elina ja Niina Uusitalo. 2011. ”Kavereita verkossa ja sen ulkopuolella: näkökulmia nuorten verkkoyhteisöllisyyteen.” Teoksessa *Yksilöllinen yhteisöllisyys: avaimia yhteisöllisyyden muutoksen ymmärtämiseen.*, toimittanut Seppo Kangaspunta. Tampere: Tampere University Press.
- Noppiari, Elina. 2013. ”Toimittajat kohtaavat (kriittisen) nettikansan. Teoksessa *Twitteriryhmiä ja uutispäivittelyä – toimittajana sosiaalisessa mediassa*, toimittaneet Eliisa Vainikka, Elina Noppiari, Ari Heinonen ja Jukka Huhtamäki, 66–97. Tampereen yliopisto: Journalismin, viestinnän ja median tutkimuskeskus Comet.
- Papacharissi, Zizi. 2004. “Democracy online: Civility, politeness, and the democratic potential of online political discussion groups.” *New media & society* 6.2: 259–283.
- Paulussen, Steve ja Raymond A. Harder. 2014. “Social media references in newspapers: Facebook, Twitter and YouTube as sources in newspaper journalism.” *Journalism Practice* 8.5 (2014): 542–551.
- Phillips, Whitney. 2015. *This Is Why We Can't Have Nice Things: Mapping the Relationship Between Online Trolling and Mainstream Culture*. Cambridge, Mass.: MIT Press.
- Pitkänen, Ville. 2012. ”Haasteena historiallisten kontekstien moninaisuus.” Teoksessa *Media Historiassa*, toimittaneet Erkkä Railo ja Paavo Oinonen. Turku: Turun historiallinen yhdistys. <http://thy.fi/wp-content/uploads/2013/01/HM9-175-198.pdf>.
- Pitkänen, Ville ja Mari K. Niemi. 2011. ”Sähköisen rakkauden jäljet: Digitaalinen viestintä poliitikkojen yksityiselämän skandaaleissa.” *Digirakkaus 2.0*: 103–115.
- Poikolainen, Janne. 2018. ”Ei oo lasten terveellistä fanittaa tuollaista” – Lasten musiikinkulutuksen muutos ja siihen liittyvät jännitteet poptähti Sannia koskevassa mediakeskustelussa.” *Kasvatus & Aika*.
- Pöyhkäri, Reeta; Paula Haara ja Pentti Raittila. 2013. *Vihapuhe sananvapautta kaventamassa*. Tampere: Tampere University Press.
- Raijas, Anu ja Marjaana Sailio. 2012. ”Arjen ristiriitoja pikkulapsiperheissä. Nettikeskustelun analyysi.” *Janus Sosiaalipolitiikan ja sosiaalityön tutkimuksen aikakauslehti*: 316–333.
- Raittila, Pentti, Paula Haara, Laura Kangasluoma, Kari Koljonen, Ville Kumpu ja Jari Väliverronen. 2009. *Kauhajoien Koulusurmat Mediassa*. Tampere: Tampereen yliopisto, journalismin tutkimusyksikkö: Taju.
- Reader, Bill. 2012. “Free press vs. free speech? The rhetoric of “civility” in regard to anonymous online comments.” *Journalism and Mass Communication Quarterly* 89:3, 495–513. <https://doi.org/10.1177/1077699012447923>.

Saarikoski, Petri, Jaakko Suominen, Riikka Turtiainen ja Sari Östman. 2009. *Funetista Facebookiin: Internetin kulttuurihistoria*. Gaudeamus, Helsinki University Press, Helsinki.

Seppänen, Janne ja Esa Väliverronen. 2013. *Mediayhteiskunta*. Tampere: Vastapaino.

Sihvonen, Tanja. 2006. ”Virus, terroristi ja pankkipalveluiden käyttäjä. Toimijat ja tietoverkot Helsingin Sanomien kuvaamina.” Teoksessa *Välimuistiin Kirjoitetut: Lukuja Suomen Tietoteknistymisen Kulttuurihistoriaan*, toimittaneet Petri Paju, Jussi Parikka, Petri Saarikoski, Tanja Sihvonen, Jaakko Suominen, ja Hannu Salmi. Turku: k&h, Turun yliopisto, kulttuurihistoria.

Suler, John. 2014. “The online disinhibition effect.” *Cyberpsychology & behavior* 7.3, 2014, 321–326. <http://online.liebertpub.com/doi/pdf/10.1089/1094931041291295>.

Sumiala, Johanna & Minttu Tikka. 2009. ”Netti edellä kuolemaan Koulusurmat kommunikatiivisena ilmiönä.” *Media & viestintä* 32.2.

Suominen, Jaakko, Riikka Turtiainen, Petri Saarikoski ja Sari Östman. 2013. *Sosiaalisen median lyhyt historia*. Gaudeamus, Helsinki University Press, Helsinki.

Syrjälä, Hanna. 2007. *7 päivää -lehden kansien ja iltapäivälehtien lööppien yhteiset aiheet*. <http://www.hssaatio.fi/images/stories/tiedostot/7ilis.pdf>.

Van der Nagel, Emily, and Jordan Frith. 2015. “Anonymity, pseudonymity, and the agency of online identity: Examining the social practices of r/Gonewild.” *First Monday* 20.3.

Wolfsfeld, Gadi. 2004. *Media and the Path to Peace*. New York: Cambridge University Press.

Viitteet

[1] Keskustelufoorumilla tarkoitan tämän artikkelin puitteissa verkkoselaimen kautta käytettävää asynkronista keskustelupalvelua. Asynkronisen selainpohjaisen keskustelufoorumien käytössä ei vaadita erillistä lukuohjelmaa, vaan keskustelufoorumia käytetään kuten mitä tahansa www-sivua. Asynkronisuus puolestaan tarkoittaa varsinkin keskustelufoorumien tapauksessa sitä, ettei keskustelijoiden tarvitse olla sivustolla samaan aikaan (Arpo 2005, 31).

[2] Verkkokasino Casumon teettämä Tuhoa tylsyys –selvitys kartoitti gallupin avulla suomalaisten tylsiksi mieltämiä ajanvietteitä, verkkosivuja, matkailukohteita ja esimerkiksi lemmikkieläimiä. Vaikka Suomi24 on selvityksessä ja usein myös tutkimuskirjallisuudessa rinnastettu muihin sosiaalisen median palveluihin, olen tässä artikkelissa erottanut keskustelufoorumit sosiaalisesta mediasta kuten Facebookista, Twitteristä ja Instagramista (ks. Laaksonen et al. 2013, 15).

[3] Mediainhokilla tarkoitan viestinnän muotoa, jonka huono maine on usein itsestäänselvyys. Mediainhokin rankkakin kritisoiminen on hyväksyttävää, mutta perusteluja sille ei välttämättä vaadita tai tarjota ollenkaan.

[4] TNS Metrix (<http://tnsmetrix.tns-gallup.fi/public/>), Alexa.com (<https://www.alexa.com/topsites/countries/FI>) ja Google Trends (<https://trends.google.fi/trends/explore?date=all&q=vauva.fi>).

[5] Alexa.com-sivuston mukaan Vauva.fi-sivustolle suunnataan paljon keskusteluun liittyvien hakusanojen avulla. ks. Alexa.com, site info: Vauva.fi (<https://www.alexa.com/siteinfo/vauva.fi>).

[6] Jälkimoderointi tarkoittaa sitä, että keskustelufoorumien ylläpitäjät poistavat sääntöjen vastaisia viestejä vasta niiden julkaisun jälkeen esimerkiksi muiden käyttäjien tekemien ilmiäntöjen perusteella. Esimerkiksi: <https://www.suomi24.fi/opastus/saannot>.

[7] Vauva.fi-sivustoon liittyvät uutiset eivät läheskään aina liity sivuston keskustelufoorumiin ja usein uutisissa viitataan myös Vauva-aikakauslehteen. Usein vauvavalsta- ja vauvafoorumi-termeillä saatetaan viitata myös Kaksplus.fi-sivuston keskustelufoorumiin.

[8] M-Brain on suomalainen mediaseurannan informaatio- ja analyysipalveluita tarjoava yritys, joka on kerännyt Sanoma-arkistoon kotimaista uutistuotantoa lukuisista eri julkaisuista.

[9] 1990-luvun puolella välissä alkanut IT-buumin seurauksena palvelut alkoivat siirtyä kiihtyvällä tahdilla verkkoon ja palveluita koottiin ajalle tyypillisiin verkkoportaaleihin, jotka kilpailivat paikastaan verkkokäyttäjien etusivuna (Saarikoski et al. 2009, 198 ja 126). Vaikka Suomi24 näyttäytyy 2010-luvulla verkkokeskustelulle omistautuneena yleisfoorumina, on sivusto ollut varsinkin ennen Allerin omistukseen siirtymistä hyvin selkeästi verkkoportaaali.

[10] Pahuusdiskurssiksikin kutsutussa uhkapuheessa varsinkin internet määrittyy sen varjopuolien kautta. Vielä 1990-luvun alkupuolella internetin mahdollisuuksiin suhtauduttiin optimistisesti, mutta 1990-luvun puolesta välistä eteenpäin uutisointi kääntyi esittämään internetiä enemmän sitä varjostavien uhkakuvien kautta. Toistuvien uhkakuvien esittämisen lisäksi pahuusdiskurssiin sisältyvät myös vastatoimien ja erilaisen säätelyn ehdottaminen sekä niiden perustelu (Saarikoski et al. 2009, 149–155).

[11] [SanomaView: Mistä vauvassa on kyse?](#)

Lähteessä ei ole mainintaa keskustelupalstan perustamisesta, vaan perustamisvuoden yhteydessä viitataan yleisesti sivuston perustamiseen. Keskustelupalstalta löytyy kuitenkin mainintoja jo vuonna 1998 aloitetuista keskusteluista.

[12] Matalalla osallistumiskynnyksellä tarkoitan sitä, että keskustelupalvelu ei vaadi keskusteluun osallistujilta sisäänkirjautumista tai nimimerkin luomista.

[13] Kaikki Ilta-Sanomien verkkosivuilla julkaistut uutiset eivät ole jostain syystä tallentuneet Sanoma-arkistoon.

[14] Esimerkiksi pornografian lisääminen keskusteluihin on sallittua Ylilaudalla. [Lähde: Ylilauta.org: Säännöt](#).

[15] Kostoporno-ilmiossa yksityisiksi tarkoitettuja videoita levitetään kosto- tai loukkaustarkoituksissa ilman kaikkien videolla esiintyvien lupaa.

[16] Tubecon on YouTube-videopalvelun ympärille luotu Suomen Tubetapahtumat Oy:n tuottama tapahtuma. Vuodesta 2014 eteenpäin vuosittain järjestetyssä tapahtumassa muun muassa palkitaan parhaimpia suomalaisia YouTube-tähtiä. <http://www.suomentubettajat.fi/>.